

Promemorian Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården (Ds 2023:26)

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 8 december 2023

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen *Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården Ds 2023:26* besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Socialdepartementets uppdrag har varit att kartlägga hur den nuvarande ordningen fungerar när det gäller vårdnadshavares direktåtkomst till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården.

Utredaren anser att det är en klar fördel för de flesta barn att vårdnadshavare kan medges elektronisk tillgång till barnets hälso- och sjukvårdsuppgifter på ett smidigt sätt. När det gäller yngre barn är behovet av stöd från vårdnadshavare stort, men det gäller även äldre barn som på grund av till exempel bristande mognad, funktionsnedsättning eller sjukdom behöver stöd av vårdnadshavaren i sina kontakter med hälso- och sjukvården. Samtidigt är det nödvändigt att barns integritet skyddas och att vårdnadshavare inte får tillgång till sådana uppgifter som kan medföra en risk för barnet.

Promemorian innehåller förslag på åtgärder för att åstadkomma en mer ändamålsenlig ordning för att ge vårdnadshavare, enskilt eller tillsammans med barnet, tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Socialdepartementet har remitterat promemorian till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret är enig med utredaren om vikten av att tydliggöra en mer ändamålsenlig ordning för att ge vårdnadshavare, enskilt eller tillsammans med barnet, tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Socialnämnden är enig med Ds 2023:26 om att samhället behöver tydliggöra denna problematik genom föreslagna lagändring på området. Dock under förutsättning att barnrättsperspektivet tydliggörs innebärande att alla barn har rätt att få växa upp utan våld och skyddas mot alla former av utnyttjande, övergrepp, kränkningar och diskriminering.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslagen som presenteras i utredningen utifrån ett barnrättsperspektiv. Förslagen är noga övervägda utifrån forskning, internationella jämförelser, identifierade brister i nuvarande system samt konsekvenser och åtgärdsbehov vid en ändring gällande den elektroniska tillgången.

Järva stadsdelsnämnd ser positivt på detta förslag och att det skulle gagna den stora majoriteten av barn som har behov av stöd från vårdnadshavare i kontakten med hälso- och sjukvården.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd är positiv till att frågor som rör elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården ses över och att information om barns och ungas hälso- och tandvård blir mer lättillgänglig och förståelig för den informationen berör.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag anser att det är positivt att utredningen sett över en mer ändamålsenlig ordning för att ge vårdnadshavare, enskilt eller tillsammans med barnet, tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter. Samtidigt som jag anser att det är centralt att balansera de positiva inslagen i förslaget med en noggrann analys av dess genomförande för att säkerställa att resultatet är för barnens bästa, välbefinnande och trygghet inom hälso- och sjukvården.

Det är därför välkommet att det i utredningen lyfts fram flera viktiga skyddsaspekter såsom möjligheten att vid behov begränsa åtkomsten till barnets journal för vårdnadshavare för att undvika potentiella tvångssituationer. Jag anser därutöver att förslaget om att utreda behovet av en särskild ordning för barn som vårdas utanför hemmet och att underlätta för familjehem att hämta ut barns läkemedel är viktigt att gå vidare med. Behovet gäller dock även barn och unga som är placerade i övriga placeringsformer och det anser jag behöver tydliggöras och inkluderas i utredningens framtida arbete för att säkerställa rättvisa och effektiva vårdssystem.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stockholm den 29 november 2023
Alexander Ojanne

Bilaga

Remiss - Promemorian Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården (Ds 2023:26), dnr KS 2023/972-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Utredarens uppdrag har varit att kartlägga hur den nuvarande ordningen när det gäller vårdnadshavares direktåtkomst till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården ser ut och fungerar. Utifrån kartläggningen lämnas författningsförslag och andra förslag på åtgärder för att åstadkomma en mer ändamålsenlig ordning för att ge vårdnadshavare, enskilt eller tillsammans med barnet, tillgång, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande till barnets patientuppgifter i hälso- och sjukvården inklusive tandvården när barnet är 13–15 år.

Lagstiftaren har hittills inte skiljt på barnets egen respektive vårdnadshavarens elektroniska tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter. I stället talas i lagstiftningen enbart om den enskildes eller patientens elektroniska tillgång. På det sättet blir både barn och vårdnadshavare osynliga i lagstiftningen. Denna lagstiftning medför att komplicerade tolkningar av föräldrabalken och offentlighets- och sekretesslagen lämnas över till hälso- och sjukvårdspersonalen. Utredaren slår fast att det är en klar fördel för de flesta barn att vårdnadshavare kan medges elektronisk tillgång till barnets hälso- och sjukvårdsuppgifter på ett smidigt sätt. Samtidigt är det nödvändigt att barns integritet skyddas och att vårdnadshavare inte får tillgång till sådana uppgifter som kan medföra en risk för barnet.

Förslag på lösningar

Utredaren lämnar förslag till en mer ändamålsenlig ordning som innebär att det förtydligas att vårdnadshavare får medges elektronisk tillgång till sina barns hälso- och sjukvårdsuppgifter och att barn som har fyllt tretton år får medges elektronisk tillgång till sina hälso- och sjukvårdsuppgifter. För att skydda barns personliga integritet föreslår utredaren att bestämmelserna förenas med en skyldighet för vårdgivare och E-hälsomyndigheten att spärra uppgifter för vårdnadshavaren; om ett barn som har fyllt tretton år motsätter sig vårdnadshavarens elektroniska tillgång samt om uppgifterna omfattas av sekretess gentemot vårdnadshavaren. Uppgifter för barnet ska också spärras om uppgiften har spärrats för vårdnadshavaren med hänvisning till sekretess. Hälso- och sjukvårdspersonal ska pröva om uppgiften omfattas av sekretess samt informera barn som har fyllt tretton år om rätten att motsätta sig att vårdnadshavaren får del av barnets uppgifter. Hälso- och sjukvårdspersonal ska också hos E-hälsomyndigheten begära att få en uppgift om ett barn spärrad i den nationella läkemedelslistan för direktåtkomst av vårdnadshavaren om uppgiften inte får lämnas ut till vårdnadshavaren. Vidare förtydligas att uppgifter som avslöjar att det finns uppgifter som har spärrats för vårdnadshavaren inte får göras tillgängliga för vårdnadshavaren genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande. För att en sådan ordning ska kunna åstadkommas föreslår utredningen ändringar i patientdatalagen, lagen om nationell läkemedelslista och offentlighets- och sekretesslagen. Risker för barns integritet till följd av att barnet inte vågar motsätta sig vårdnadshavarens direktåtkomst motverkas genom att de sekretessbrytande bestämmelserna förenas med en skyldighet för hälso- och sjukvården och E-

hälsomyndigheten att kontinuerligt pröva om barnet riskerar att lida betydande men av att en uppgift lämnas till vårdnadshavaren. För att skydda barns integritet och förhindra missbruk av barns e-legitimation är det också nödvändigt att det finns teknisk funktionalitet att spärra uppgifter för såväl vårdnadshavarens som barnets åtkomst. För att skapa ökad tydlighet, transparens och förståelse för hur barns och vårdnadshavarens direktåtkomst ska hanteras är det enligt utredningen nödvändigt med hög grad av nationell samordning och gemensamma rutiner inom hälso- och sjukvården. Även hur information ska lämnas till barn och vårdnadshavare behöver samordnas. På motsvarande sätt är den tekniska funktionaliteten i systemen avgörande för en ändamålsenlig ordning, samtidigt som det inte är lämpligt att i lag precisera kraven på vårdgivarnas elektroniska system. Utredningen föreslår att regeringen ska ge en myndighet i uppdrag att ta fram och publicera stödmaterial riktad till vårdgivare med anledning av de nya bestämmelserna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges bemyndigande att meddela föreskrifter om säkerhetsåtgärder vid enskilds direktåtkomst till uppgifter i den nationella läkemedelslistan.

Utvecklingsarbete

Det är vårdgivarens ansvar att organisera och utveckla verksamheten så att det finns rutiner eller lokala instruktioner som både möjliggör och säkerställer att en ny ändamålsenlig och säker ordning för elektronisk tillgång till barns uppgifter kan förverkligas. Enligt utredningen så behövs en långsiktig gemensam satsning för att utbilda hälso- och sjukvårdspersonalen.

Personalen behöver få ökade kunskaper om förutsättningarna för direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande samt om systemens tekniska funktionalitet. Enligt utredaren finns det anledning att överväga en särskild reglering för den situation när barnet vårdas utanför hemmet. En möjlighet skulle enligt utredaren vara att det införs en bestämmelse i patientdatalagen och lagen om nationell läkemedelslista som förtydligar att om barnet har omhändertagits enligt LVU ska socialnämnden hos vårdgivaren och hos E-hälsomyndigheten begära att barnets patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter spärras för vårdnadshavarens elektroniska tillgång. Det bör även övervägas om bestämmelserna ska förenas med en möjlighet för vårdgivaren och E-hälsomyndigheten att medge socialnämnden, eller den åt vilken nämnden har uppdragit barnets vård enligt LVU, elektronisk tillgång till uppgifter om barnet.

Det kan också uppstå problem när familjehem ska hämta ut barns läkemedel och det är oklart vad som krävs för att en familjehemsförälder som saknar fullmakt ska anses vara rätt person. Att hämta ut placerade barns läkemedel utan fullmakt från barnets vårdnadshavare kan vara både tidskrävande och förenat med betydande osäkerhet. Utredningen lyfter fram att det är en klar fördel för det flesta barn som vårdas utanför hemmet att en vuxen som ansvarar för barnets vård kan hämta ut medicin till barnet på ett smidigt sätt. När det gäller yngre barn är behovet av stöd generellt stort, men det gäller även många äldre barn som vårdas med stöd av LVU eller SoL och som på

grund av till exempel bristande mognad, funktionsnedsättning eller sjukdom behöver stöd av en vuxen i samband med läkemedelshantering. Enligt utredningen bör regeringen ge E-hälsomyndigheten i uppdrag att utreda förutsättningarna för att förenkla för familjehem som ansvarar för barnets vård att hämta ut barns läkemedel.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd och Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 november 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är enig med utredaren om vikten av att tydliggöra en mer ändamålsenlig ordning för att ge vårdnadshavare, enskilt eller tillsammans med barnet, tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Stadsledningskontoret är positiva till att utredningen framhäver att om deras förslag ska få avsedda effekter behöver förslagen kombineras med åtgärder i form av teknisk utveckling, verksamhetsutveckling, kompetensutveckling och anpassade informationsinsatser.

Stadsledningskontoret anser att en förutsättning för att införa bestämmelser som ger vårdgivare och E-hälsomyndigheten möjlighet att medge barn och vårdnadshavare elektronisk tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter är att detta är förenligt med EU:s Dataskyddsförordning.

Stadsledningskontorets bedömning är att möjligheterna för vårdgivare och E-hälsomyndigheten att medge barn och vårdnadshavare elektronisk tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter är en sådan typ av behandling som har stöd i artikel 9.2 h i Dataskyddsförordningen. Behandling får dock ske under förutsättning att kravet på tystnadsplikt som följer av artikel 9.3 i Dataskyddsförordningen är uppfyllt. Det är i regel stark sekretess för den typ av personuppgifter som förekommer inom hälso- och sjukvården, vilket innebär att kravet på tystnadsplikt som följer av artikel 9.3 i Dataskyddsförordningen är uppfyllt. Stadsledningskontoret delar därmed utredarens bedömning att det är förenligt med EU:s dataskyddsförordning att införa bestämmelser i svensk rätt som förtydligar vårdgivares och E-hälsomyndighetens möjligheter att medge barn och vårdnadshavares elektroniska tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Stadsledningskontoret anser att utredarens förslag om att spärra åtkomsten för barnet självt för att barnet inte ska hamna i en situation där vårdnadshavaren tvingar barnet att öppna journalen är positivt. Vårdpersonal måste då samråda med patienten om

detta och komma fram till att den elektroniska tillgången till uppgifter även ska låsas för barnet.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget med att utreda behovet av en särskild ordning för barn som vårdas utanför hemmet. När det gäller möjligheterna att hämta ut placerade barns läkemedel ser stadsledningskontoret positivt på förslaget att regeringen ger E-hälsomyndigheten i uppdrag att utreda förutsättningarna för att förenkla för familjehem som ansvarar för barnets vård att hämta ut barns läkemedel. Behovet gäller dock även barn och unga som är placerade i övriga placeringsformer än familjehem. Stadsledningskontoret anser att detta behöver tydliggöras och inkluderas.

Stadsledningskontoret anser att utredaren har beaktat barns rätt till skydd för den personliga integriteten gentemot sina vårdnadshavare, vilket är viktigt. Barn behöver skyddas i exempelvis situationer där barn har kontakt med vården och är utsatta för vanvård och våld och delger denna information till vårdpersonal, eller om uppgifter som kan äventyra deras säkerhet om uppgifterna kommer till vårdnadshavarnas kännedom.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att Socialdepartementets remiss *Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården* godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2023 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget om att spärra åtkomsten för barnet självt för att hen inte ska hamna i en situation där vårdnadshavaren tvingar barnet att öppna journalen är positivt. Vårdpersonal måste då samråda med patienten om detta och komma fram till att den elektroniska tillgången till uppgifter även ska låsas för barnet – till skydd för hen.

Åtkomst till barnets journal kan ibland behöva spärras gentemot den ena eller båda vårdnadshavarna. Spärrning måste vara tekniskt möjligt på ett enkelt sätt att göra för vårdpersonalen. Här kan det handla om minuter och timmar. Elektronisk tillgång för vårdnadshavare att få tillgång till sina barns hälso- och sjukvårdsuppgifter måste vägas upp mot detta lagstadgade krav.

Förslaget att utreda behovet av en särskild ordning för barn som vårdas utanför hemmet välkomnas. När det gäller möjligheterna att hämta ut placerade barns läkemedel tillstyrker vi förslaget att regeringen ger E-hälsomyndigheten i uppdrag att

utreda förutsättningarna för att förenkla för familjehem som ansvarar för barnets vård att hämta ut barns läkemedel. Behovet gäller dock även barn och unga som är placerade i övriga placeringsformer. Detta behöver tydliggöras och inkluderas.

Förvaltningen ställer sig positiv till att utredningen framhåller att för att deras förslag ska få avsedda effekter behöver förslagen kombineras med åtgärder i form av teknisk utveckling, verksamhetsutveckling, kompetensutveckling och anpassade informationsinsatser till barn och vårdnadshavare. En förutsättning för att införa bestämmelser som ger vårdgivare och E-hälsomyndigheten möjlighet att medge barn och vårdnadshavare är att detta är förenligt med EU:s Dataskyddsförordning. För att behandling av personuppgifter ska vara tillåten behöver den stödja sig på minst en av de rättsliga grunder som räknas upp i artikel 6.1 i Dataskyddsförordningen. Av artikel 4 i Dataskyddsförordningen framgår att utlämning genom överföring är en form av behandling av personuppgifter. Utlämnandet utgör således i sig en behandling av personuppgifter Dataskyddsförordningen mening, och måste därför ha en rättslig grund enligt artikel 6.1. i Dataskyddsförordningen.

Den rättsliga grunden för att myndigheter ska få behandla personuppgifter är i regel att det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse (artikel 6.1 e i Dataskyddsförordningen) eller fullgöra en rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c i Dataskyddsförordningen). Regeringen har uttalat att sådan verksamhet som en statlig eller kommunal myndighet bedriver inom ramen för sin befogenhet är ett allmänt intresse. Det står vidare klart att hälso- och sjukvård, inklusive den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att utföra arbetsuppgifterna, är sådana allmänna intressen som avses i artikel 6.1. i Dataskyddsförordningen. Den behandling som sker i den nationella läkemedelslistan har stöd i 3 kap. 1-8 §§ NLL (Lag om nationell läkemedelslista) och bygger på i sin tur på den rättsliga grunden rättslig förpliktelse. (artikel 6.1 c i Dataskyddsförordningen). Behandlingen är sålunda nödvändig för att utföra uppgifter av allmänt intresse (artikel 6.1. e i Dataskyddsförordningen).

Promemorians förslag innebär att vårdgivare och Ehälsomyndigheten ges möjlighet att medge vårdnadshavare och barn som har fyllt 13 år elektronisk tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsvårdsuppgifter. Förvaltningen anser att det inte rör sig om någon uppgiftsskyldighet och grunden för denna personuppgiftsbehandling är därmed inte att fullgöra en rättslig förpliktelse. Genom 5 kap. 5 § PDL (Patientdatalagen) och 5 kap. 6 § NLL samt de föreslagna ändringarna i PDL och NLL finns det lagligt stöd i nationell rätt för att lämna ut personuppgifterna. Vårdgivares och E-hälsomyndighetens behandling av patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter anses därmed ses som behandling av personuppgifter som görs för att fullgöra uppgiftslämnande i överensstämmelse med lag. Att utföra vården är en arbetsuppgift av allmänt intresse.

Syftet med att medge barn och vårdnadshavare elektronisk tillgång till barns uppgifter är att öka barns och vårdnadshavares delaktighet i vården. Den behandling av personuppgifter som sker genom utlämnandet i enlighet med de föreslagna

bestämmelserna är därför nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse (artikel 6.1 e i Dataskyddsförordningen).

De uppgifter som lämnas ut kommer i allmänhet vara känsliga personuppgifter om hälsa som enligt huvudregeln i artikel 9.1. i Dataskyddsförordningen inte får behandlas. De betyder att något av undantagen i artikel 9.2 i Dataskyddsförordningen för att få behandla känsliga personuppgifter behöver vara uppfyllda. I promemorian görs gällande att det finns stöd i artikel 9.2 h i Dataskyddsförordningen och i 3 kap. 5 § dataskyddslagen för att behandla känsliga personuppgifter inom sjuk- och hälsovården. Uppräkningen i artikel 9.2 h i Dataskyddsförordningen täcker i praktiken in nästan all behandling av känsliga personuppgifter.

Förvaltningens bedömning är, liksom promemorians, att möjligheterna för vårdgivare och E-hälsomyndigheten att medge barn och vårdnadshavare elektronisk tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter är en sådan typ av behandling som har stöd i artikel 9.2 h i Dataskyddsförordningen. Behandling får dock ske under förutsättning att kravet på tystnadsplikt som följer av artikel 9.3 i Dataskyddsförordningen är uppfyllt. I regel är det stark sekretess för den typ av personuppgifter som förekommer inom hälso- och sjukvården. Det innebär att kravet på tystnadsplikt som följer av artikel 9.3 i Dataskyddsförordningen är uppfyllt.

Med hänvisning till det nu sagda delar förvaltningen promemorians bedömning att det är förenligt med EU:s dataskyddsförordning att införa bestämmelser i svensk rätt som förtydligar vårdgivares och E-hälsomyndighetens möjligheter att medge barn och vårdnadshavares elektroniska tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter. Förvaltningen föreslår därmed att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2023 följande.

1. Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen avseende promemorian *Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården*.
2. Nämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positivt till förslagen som presenteras i utredningen utifrån ett barnrättsperspektiv. Förslagen är noga övervägda utifrån forskning, internationella jämförelser, identifierade brister i nuvarande system samt konsekvenser och åtgärdsbehov vid en ändring gällande den elektroniska tillgången.

Utredningen föreslår att barn över 13 år ska få elektronisk tillgång till sina sjukvårdsuppgifter samt att de ska ges möjlighet att spärra vårdnadshavarens tillgång

till uppgifterna. Förvaltningen ser positivt på detta förslag, men för att ytterligare skydda barnets personliga integritet anser förvaltningen att sekretess borde utgöra standard och att barnet istället ges möjlighet att häva sekretessen.

I de fall regionen överlåter hälso- och sjukvårdsuppgifter till kommunen rörande barn som får insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) anser förvaltningen att det bör göras tydligt för vårdgivaren hur och av vem sekretessen kan hävas.

Förvaltningen ser en utmaning för realiseringen av förslaget i att det ställer särskilda krav på de system som används för journalföring, inte minst då sammanhållen journalföring mellan region och kommun förekommer.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2023 följande.

1. Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen.
2. Järva stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Utredningen handlar om vårdnadshavares möjligheter att ha elektronisk tillgång till sina barns hälso- och sjukvårdsuppgifter, samt möjligheten att skydda integriteten för barnen, särskilt vad gäller känsliga uppgifter som våld eller sexuell och reproduktiv hälsa, samt att barn över tretton år ska ha möjlighet att själva besluta om vårdnadshavares tillgång till uppgifterna. Förvaltningen ser positivt på detta förslag och att det skulle gagna den stora majoriteten av barn som har behov av stöd från vårdnadshavare i kontakten med hälso- och sjukvården.

Lagstiftarens avsikt har redan idag varit att tillgången till de aktuella uppgifterna ska finnas under vissa förutsättningar. Det råder dock en stor diskrepans mellan bestämmelsernas utformning, de tekniska möjligheterna och den faktiska tillämpningen inom hälso- och sjukvården. Det har sällan gjorts individuella bedömningar efter att barn fyllt tretton år vilket fått som konsekvens att nästan alla vårdnadshavare saknat möjlighet att kunna stödja sina barn genom digitala vårdkontakter från den åldern.

I stället har vårdnadshavare hänvisats till att hantera informationen muntligt eller på papper vilket är en tidskrävande och administrativt krånglig lösning i dagens samhälle. Förvaltningen anser att det är rimligt att digitala lösningar ska finnas för att hantera dessa uppgifter. Förvaltningen anser också att frånvaron av tillgång till de aktuella uppgifterna särskilt försvårar för vårdnadshavare att stötta sina barn med funktionsnedsättning och/eller sjukdomar, i kontakten med hälso- och sjukvården.

Som tidigare nämnts är problematiken idag det omvända vad gäller vårdnadshavares tillgång till sina barns hälso- och sjukvårds-uppgifter i åldrarna 0-12 år. Här identifierar utredningen att hälso- och sjukvården ofta kan brista i skyddet för dessa uppgifter vad gäller yngre barn. Detta får som konsekvens att vårdnadshavare idag elektroniskt kan få tillgång till mycket mer uppgifter än de borde ha och än de skulle fått om de begärt ut fysiska handlingar. Informationen blir därmed olika tillgänglig på olika sätt, där man i vissa lägen gör noggranna sekretessprövningar och i andra inte alls.

Överträdelser av patientsekretessen är i utredningen identifierad som det stora problemet vad gäller barns hälso- och sjukvårds-uppgifter. Förvaltningen instämmer i den bedömning som görs i utredningen, att ny lagstiftning behövs inom området och att den behöver efterföljas av samordning i form av nationellt övergripande föreskrifter, riktlinjer och rutiner.

Nuvarande ordning hindrar vårdnadshavare och deras barn, särskilt i de yngre tonåren, att kunna nyttja de verktyg som är tillgängliga för övriga delar av befolkningen och som bidrar till en god och nära vård. De oklarheter som råder inom det aktuella området idag, konstateras också i utredningen ha fått konsekvenser på så sätt att hälso- och sjukvården kraftigt underutnyttjar de möjligheter som faktiskt finns. Detta anser förvaltningen i sig vara ett tecken på att regleringen inom området behöver förtydligas och förenklas.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2023 följande.

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Skarpnäck stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till att frågor som rör elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården ses över och att information om barns och ungas hälso- och tandvård blir mer lättillgänglig och förståelig för den informationen berör.

Det är av stor betydelse att barn och deras vårdnadshavare görs uppmärksamma på vilket sätt barns journaler hanteras och att vårdnadshavare kan göras delaktiga i vården i det fall ett barn som fyllt 13 år är i behov av, och samtycker, till detta. Samtidigt är det av väsentlig vikt att barns och ungas integritet beaktas och att barn och unga blir välinformerade om och förstår hur eventuell spärr till vårdnadshavares

insyn fungerar. Förvaltningen delar promemorians uppfattning om att förslagen måste kompletteras med verksamhetsutveckling, kunskapslyft, anpassad information till vårdnadshavare och barn samt teknisk utveckling i regioner, kommuner och hos privata vårdgivare. Det är positivt att detta så tydligt beskrivs.

Jämställdhetsanalys

Även om lagförslagen inte är utformade på ett sådant sätt att de skiljer på kvinnor och män kommer fler kvinnor än män få ta del av fördelarna med lagförslaget. Det beror till stor del av att hälso- och sjukvården är kvinnodominerade verksamheter. Oavsett om könsfördelningen är jämnare bland vårdnadshavare är bedömning att fler kvinnor än män berörs av lagförslaget om dessa går igenom. Det gäller såväl kvinnors hälsa och livssituation som deras arbetsmiljö.

Förvaltningen föreslår till nämnden att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.